

**Ajuntament
de Barcelona**

Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques de Temps
Gerència Municipal

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

**Projecte normatiu de *“REGLAMENT DE FUNCIONAMENT DEL
COMITÈ CIENTÍFIC I D'ÈTICA DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA
EN RELACIÓ AL ZOO DE BARCELONA”***

Codi: 39IIG/2021

ÍNDEX

VALORACIÓ DE L'IMPACTE DE GÈNERE.....	2
0. INTRODUCCIÓ.....	2
1. IDENTIFICACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LA NORMA.....	3
2. VINCULACIÓ AMB OBJECTIUS PROGRAMÀTICS I DISPOSICIONS NORMATIVES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE.....	3
3. ANÀLISI D'ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS	5
4. ANÀLISI D'IMPACTE DE GÈNERE.....	5
5. VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE	8
6. PROPOSTES DE MODIFICACIÓ I RECOMANACIONS	8

VALORACIÓ DE L'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació de l'impacte de gènere del Projecte Normatiu de "*Reglament de funcionament del Comitè Científic i d'ètica de l'Ajuntament de Barcelona en relació al zoo de Barcelona*" determina que és **transformador de desigualtats, amb un impacte de gènere lleugerament positiu.**

0. INTRODUCCIÓ

El present document és un Informe d'Impacte de Gènere (IIG d'ara endavant) del Projecte Normatiu "*Reglament de funcionament del Comitè Científic i d'ètica de l'Ajuntament de Barcelona en relació al zoo de Barcelona*". Aquest informe és el final d'un procés de treball amb l'òrgan responsable del projecte normatiu, que ha suposat la modificació del text normatiu en qüestió mitjançant la incorporació d'algunes recomanacions realitzades, –per la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps–, en un Informe Preliminar d'Impacte de gènere.

Els Informes d'Impacte de Gènere (IIG) analitzen les necessitats pràctiques de les persones contemplant la desigualtat de gènere, les obligacions relacionades amb la vida quotidiana, les diferents situacions de partida i els potencials efectes diferencials que es poden derivar de l'aplicació de les propostes polítiques. Així, és un document que acompanya els projectes normatius i de polítiques públiques, i en el qual es fa una avaluació *prospectiva* (és a dir, prèvia i estimada) del seu impacte en funció del gènere, amb objecte d'identificar i prevenir la producció, manteniment o increment de les desigualtats de gènere, tot realitzant propostes de modificació del projecte.

En l'àmbit català, la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que la transversalitat de la perspectiva de gènere ha de ser un dels principis de funcionament dels poders públics: "els poders públics han d'aplicar la perspectiva de gènere i la perspectiva de les dones en les actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes" (article 3).

El seguiment d'aquest mandat queda recollit en l'àmbit local per mitjà de les **Directrius per a l'elaboració de les normes municipals** adoptades per acord de Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona el 15 d'abril de 2015. En concret l'article 140 estableix que, tot projecte normatiu s'ha d'acompanyar amb una memòria d'avaluació de l'impacte normatiu, o d'antecedents. Aquest impacte ha d'integrar una **anàlisi d'impacte de gènere**, en la qual s'avaluen *els resultats que es puguin derivar de l'aprovació del projecte des de la perspectiva de l'eliminació de desigualtats i de la seva contribució a la consecució dels objectius d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes* (d).

Més específicament, el **Reglament per a l'Equitat de Gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019)**¹ estableix el **caràcter obligatori dels Informes d'Impacte de Gènere de les propostes normatives (article 9)**.

¹ Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019):
https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/112184/5/GM_reglament_equitat_genere.pdf

Per donar compliment a aquesta obligació, la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps de l'Ajuntament de Barcelona ha elaborat una **metodologia pròpia** que permet realitzar una anàlisi sistemàtica de la normativa municipal des del punt de vista de l'impacte de gènere. Aquesta metodologia segueix les directrius d'organismes internacionals (Comissió Europea) i es basa en l'anàlisi de:

- El resultat o efecte que té la normativa sobre dones i homes;
- Les possibilitats que la normativa ofereix com a eina per a acabar amb les desigualtats de gènere, o bé el risc que contribueixi a perpetuar-les i/o a aprofundir-les.

Les categories que s'han establert a la metodologia són les següents:

- Normes Reproductores o Transformadores de desigualtats de gènere. I en aquest sentit, en el primer àmbit l'impacte de gènere pot ser Lleugerament negatiu o Molt negatiu; i en el segon cas Molt Positiu o Lleugerament Positiu.

1. IDENTIFICACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LA NORMA

Nom: *“Reglament de funcionament del Comitè Científic i d'ètica de l'Ajuntament de Barcelona en relació al zoo de Barcelona”.*

Categoria: Reglament.

Òrgan responsable: Direcció de Serveis de Secretaria Tècnic-Jurídica. Gerència de Recursos.

Finalitat: Determinar la naturalesa, composició, tasques i funcionament del Comitè Científic i d'Ètica de l'Ajuntament de Barcelona en relació al zoo de Barcelona, en aplicació i desenvolupament de la legislació vigent i de les determinacions de l'*Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals*.

Població destinatària: Membres del Comitè Científic i d'Ètica de l'Ajuntament de Barcelona en relació al zoo de Barcelona.

2. VINCULACIÓ AMB OBJECTIUS PROGRAMÀTICS I DISPOSICIONS NORMATIVES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE

2.1. Vinculació amb objectius del Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020

En la fase d'elaboració d'aquest projecte normatiu, caldria tenir en compte que el **Pla per la Justícia de Gènere (2016-2020)** estableix, com a acció estratègica dins l'eix de “Canvi institucional” de l'Ajuntament, la promoció de la *“Participació de les dones, moviments feministes i entitats organitzades per a la igualtat de gènere (àmbit A10)”*. I, en aquesta línia, el Pla també preveu en l'eix “Ciutat de Drets” el foment de la *“Participació política, social i tecnològica”* de les dones (àmbit C.1).

Aquests àmbits tenen per objectiu: **Garantir l'accés i la qualitat de la participació de les dones a les institucions locals i als òrgans participatius i consultius de l'Ajuntament de Barcelona**, per tal de **potenciar la paritat de gènere** en els espais de participació, en la presa de decisions i

en els llocs de responsabilitat; i que, a més, **es valori i reconegui la seva expertesa en tots els àmbits i sectors**, sobretot en aquells que estan més masculinitzats.

2.2. Disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere i òrgans consultius i de participació

En compliment del que disposa la **Llei Orgànica 3/2007 de 22 de març per a la igualtat de dones i homes** (article 15), i la **Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes** (articles 1, 3 i 6), el present Reglament s'hauria de planificar tenint en compte que els poders públics han d'incorporar la igualtat de dones i homes com a principi d'actuació transversal. I tal com disposa **l'article 3 de la Llei catalana d'igualtat** (Llei 17/2015, que ja hem esmentat) **els poders públics s'han de regir pel principi de democràcia paritària**, i això comporta, promoure *“la representació paritària en la composició dels òrgans col·legiats, de direcció, de participació, de representació, consultius, tècnics i científics, en els tribunals i en els espais de presa de decisions.”*

A banda d'aquest marc normatiu estatal i autonòmic, en l'àmbit local, la **Carta municipal de Barcelona** (1998), en aquesta línia, també, estableix que *“l'Ajuntament de Barcelona ha de promoure totes les accions i tots els serveis que facilitin la integració i la participació de la dona en la societat i evitin la discriminació per raó de sexe”* (art. 112).

A més, el **Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona²** a l'article 18 relatiu a la representació política i composició d'òrgans municipals, -com el Comitè Científic i d'Ètica, òrgan objecte d'aquest informe-, estableix que:

1. Tal com estableix la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, la representació i la participació paritària de dones i homes en tots els àmbits de presa de decisions és un requisit necessari per a assolir una societat realment democràtica. A tals efectes, **l'Ajuntament de Barcelona ha de prendre les mesures que calguin i adoptar les estratègies apropiades per a garantir-ho.**
2. A efectes del present Reglament, i d'acord amb la normativa vigent, s'entén com a composició paritària aquella situació que garanteix una presència de dones i homes segons la qual cap sexe supera el 60% del conjunt de persones a què es refereix ni és inferior al 40%, i que ha de tendir a assolir el 50% de persones de cada sexe.
3. La representació o composició paritària ha d'afectar a la composició de les Comissions, càrrecs de lliure nomenament (inclosos càrrecs gerencials), al personal eventual (especialment assessors/es i comissionats/des), la composició de tot tipus de jurats de selecció i atorgament de premis i distincions, consells i òrgans de participació.
4. La representació o composició paritària s'ha de garantir en tots òrgans en què la designació de les persones membres sigui directa.
5. Excepcionalment i, amb l'informe favorable de la Comissió de Seguiment del present Reglament, es podrà justificar la no aplicació del criteri de representació equilibrada en els següents casos: a) Quan existint una representació de dones superior al 60%, aquesta es

² En vigor i publicat a la Gasetta municipal en data 5 de febrer del 2019:

<https://w123.bcn.cat/APPS/egasetta/cercaAvancada.do?reqCode=downloadFile&publicacionsid=17197>

consideri concordant a l'objectiu de corregir la històrica situació de desigualtat que han sofert les dones derivada de la seva infra-representació en els àmbits de presa de decisions. b) Quan es tracti d'òrgans en els quals la designació de les persones integrants sigui indirecta o es faci en funció del càrrec i/o quan aquesta designació sigui realitzada per diverses institucions o organitzacions. En aquest cas, el criteri de representació equilibrada s'intentarà aplicar en la mesura del possible.

6. Totes les excepcions a aquest mandat, s'han de justificar de manera objectiva i raonable davant la Comissió de Seguiment del Reglament, la qual valorarà aquestes excepcionalitats i les farà públiques.

3. ANÀLISI D'ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS

3.1. Llenguatge no sexista.

En relació a la formulació de la norma, s'analitza, en aquest punt, si la normativa fa ús d'un llenguatge no sexista, i si incorpora la perspectiva de gènere en la redacció i l'ús d'aquest llenguatge. En aquest sentit, el Reglament fa ús, bàsicament, de fórmules dobles, per tal d'abandonar el masculí genèric.

3.2. Participació de grups de dones o feministes en l'elaboració del projecte.

Les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals*, -que comprenen les directrius de tècnica normativa i sobre la tramitació de l'expedient per a l'aprovació de les ordenances, els reglaments i els decrets (2015)-, al seu article 141 tenen en compte la importància de la participació ciutadana en l'elaboració de normativa municipal. I en aquesta línia, el que interessa avaluar des del punt de vista de l'impacte de gènere és la participació de les dones i feministes (vinculades a l'àmbit específic d'actuació de la present norma); és a dir, si s'ha tingut en compte la seva veu en el disseny de la norma.

En aquest sentit, no ens consta que s'hagin habilitat espais de participació o consulta a grups de dones o feministes, en l'elaboració del projecte.

4. ANÀLISI D'IMPACTE DE GÈNERE

4.1. Diagnòstic sobre l'àmbit d'actuació.

Actualment, com ja s'ha esmentat a l'apartat 2.2, podem constatar que existeix nombrosa normativa que intenta facilitar la participació de les dones en els òrgans consultius, com, en aquest cas, el Comitè Científic i d'Ètica de l'Ajuntament de Barcelona.

No obstant, la composició i les pràctiques que sovint es reproduïen en aquest tipus d'òrgans continuen excloent la participació femenina i generant desigualtats de gènere, d'una manera similar a altres esferes o àmbits com passa en el mercat laboral.

A més, cal tenir en compte que, atenent a les dades, un dels àmbits en què es posa de relleu la influència de les discriminacions i els estereotips i normes socials de gènere és el de les vocacions i ocupacions científiques.³

Per tal d'incorporar la perspectiva de gènere en els òrgans consultius i de participació, i en les normatives que els regulen, com en aquest cas del Comitè Científic i d'Ètica de l'Ajuntament de Barcelona i el seu Reglament de funcionament, hem de tenir en compte que a l'hora de participar en els marcs formals, les dones hi troben obstacles afegits. Cal fer, doncs, una referència explícita a les desigualtats de gènere o la situació de les dones/homes en l'àmbit d'intervenció de la present norma:

- **Presència de dones i homes:** La participació tant institucional com no institucional és un espai generalment practicat i copat pels homes. Assentant-se en el privilegi derivat de la divisió sexual del treball, els homes tenen una dimensió pública molt més marcada. D'aquesta manera, es contribueix a sobrerepresentar la seva veu, i se'ls atorga més reconeixement públic.

En l'àmbit científic les desigualtats de gènere s'agreugen pel que fa a la presència i participació de les dones i al seu reconeixement. Segons dades de l'Organització de Nacions Unides (ONU), menys del 30% d'investigadors/es científics/ques són dones. A l'Estat espanyol, les dones ocupen només el 25% de les places de catedràtiques d'universitat i professores d'investigació al Centre Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).

En aquest sentit, malgrat que en l'actualitat s'ha aconseguit una notable incorporació de les dones al món científic, les pràctiques discriminatòries, conscients o inconscients, directes o indirectes, deixen les dones fora de molts llocs en què per la seua vàlua haurien d'estar (òrgans de lideratge o direcció, de presa de decisions, òrgans consultius i de reconeixement, etc.), i sovint no se'n valora o premia la seva expertesa de manera igual a la dels homes.⁴

- **Participació de les dones en la presa de decisions:** En absència de quotes, la sobre-representació dels homes és més elevada. La baixa participació de les dones i **la manca de paritat suposa un greu dèficit democràtic**, ja que comporta perdre coneixement, possibilitats d'aprenentatge i de formulació de polítiques més completes, amb el conseqüent perill d'oblidar les preocupacions de les dones. I és per això que, encara, són necessàries mesures d'acció positiva, com per exemple l'establiment de quotes.

³ Dona i Ciència (Generalitat de Catalunya, 2021):

https://universitatsirecerca.gencat.cat/web/.content/11_dones_ciencia_i_societat/ciencia_i_societat/dones_i_ciencia/documents_enllacos/Indicadors-Dona-i-Ciencia_CDC_CIC.pdf

⁴ "Dones i ciència", Revista mètode: <https://metode.es/revistas-metode/monograficos/mujeres-y-ciencia.html>; "El camí obert per a la igualtat de gènere en la recerca", Revista Mètode: <https://metode.cat/revistes-metode/monografics/cami-obert-igualtat-genere-recerca.html>

- **Accés als recursos:** La divisió sexual del treball repercuteix de manera clara en la possibilitat de les dones de participar en l'activitat social i política, ja que la seva participació pot ser una triple càrrega que s'afegeix a l'activitat laboral i a la familiar. És per això que, quan es parla de participació social i política, cal tenir en compte la possibilitat de disposar de temps propi per dedicar a aquesta activitat i d'incidir en la presa de decisions. Així doncs, la disponibilitat i la distribució de l'ús del temps és un aspecte fonamental a considerar en els espais de participació.
- Pel que fa a les **normes socials i valors** en l'àmbit de la participació i la ciència, encara trobem en l'esfera social i cultural la reproducció del valor simbòlic negatiu de la veu i la imatge de les dones. Succeeix massa sovint també que les aportacions de les dones resulten invisibilitzades, contribuint això al seu desempoderament. A més, cal tenir en compte que, els estereotips de gènere són una de les raons per les quals la presència de dones en la ciència és més reduïda.

4.2. Anàlisi de la incorporació de la perspectiva de gènere en el projecte.

Fent un anàlisi del contingut del Projecte de *“Reglament de funcionament del Comitè Científic i d'ètica de l'Ajuntament de Barcelona en relació al zoo de Barcelona”* es detecta que aquest projecte presenta alguns elements que -potencialment- podrien ajudar a transformar desigualtats de gènere:

- 1) En primer lloc, al Preàmbul del projecte normatiu es fa referència a disposicions normatives en matèria de gènere:

[...]aquest reglament ha tingut en compte en la seva redacció l'establert a la **Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes i el Reglament per a l'equitat de gènere de l'Ajuntament de Barcelona**, aprovat per acord del Plenari del Consell Municipal en sessió de 21 de desembre de 2018, sobretot en relació a regular la paritat en l'òrgan consultiu, en l'ús òptim del temps per facilitar la conciliació laboral i familiar així com la incorporació de criteris de gènere com la igualtat, la tolerància i el respecte, com a principis de conducta de les persones membres del comitè.

- 2) En segon lloc, l'article 4 relatiu al nomenament dels i de les membres del Comitè estableix la **garantia de composició paritària d'aquest òrgan**.
- 3) En tercer lloc, l'article 6 sobre les “obligacions dels i de les membres del Comitè” estableix que:
“Totes les persones membres del Comitè tenen l'**obligació de complir i respectar els principis de tolerància, igualtat, no discriminació** i respecte, en el desenvolupament de les seves funcions.”
- 4) Finalment, pel que fa al funcionament del Comitè en termes de facilitar una participació equitativa respecte a ubicació de les sessions i impactant –implícitament- en la conciliació de la vida personal i familiar amb la participació, l'article 11 preveu que:

“El Comitè es pot reunir presencialment, o **també mitjançant videoconferència, multiconferència** o qualsevol altre sistema que, **sense implicar la presència física dels i de les membres**, garanteixi no obstant la identificació de les persones assistents, la continuïtat en la comunicació, la possibilitat d'intervenir en les deliberacions i l'emissió de vot.”

A més, aquest mateix article, disposa en relació als horaris i organització del temps, que:

“**La convocatòria s'ha d'enviar com a mínim amb set dies naturals d'antelació respecte a la celebració de la sessió** i s'ha de trametre preferentment per correu electrònic. A la convocatòria s'ha d'indicar el dia i l'hora de la celebració de la sessió, els quals s'han d'ajustar a una **bona gestió del temps.**”

4.3. Previsió de resultats.

Fruit de l'anàlisi de la proposta normativa, com s'ha esmentat a l'apartat anterior, es considera que s'han incorporat alguns elements que poden impactar de manera positiva en la transformació de les desigualtats de gènere existents prèviament descrites. No obstant, es constata una manca de concreció en els mecanismes per fer efectiu el compliment de determinades disposicions transformadores de desigualtats.

5. VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

A partir de l'anàlisi de la incidència de la norma en el desenvolupament de la igualtat de gènere en el seu àmbit d'aplicació, així com de la seva contribució als objectius de les polítiques d'igualtat, es determina que l'aplicació del Projecte Normatiu de *“Reglament de funcionament del Comitè Científic i d'ètica de l'Ajuntament de Barcelona en relació al zoo de Barcelona”* és **transformador de desigualtats de gènere**. El seu **impacte de gènere és lleugerament positiu**.

6. PROPOSTES DE MODIFICACIÓ I RECOMANACIONS

Aquest últim apartat està previst per fer un recull de les propostes de modificació del projecte normatiu en qüestió, per a millorar l'aplicació o el desenvolupament de la norma, amb la finalitat de reforçar l'impacte positiu identificat.

El projecte normatiu de *“Reglament de funcionament del Comitè Científic i d'ètica de l'Ajuntament de Barcelona en relació al zoo de Barcelona”* ha incorporat gairebé totes les propostes de modificació que es van recomanar a l'Informe Preliminar d'Impacte de Gènere 27PIG/2021, realitzat per la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps, i que es va lliurar 6 de maig de 2021 a l'òrgan responsable del projecte normatiu. Fet que ha suposat una valoració d'impacte positiva per part de l'òrgan competent d'elaborar els IIG.

No obstant, s'aprofita aquest apartat, per reproduir algunes de les propostes de modificació que no s'han pogut incorporar al projecte normatiu, i que poden servir per futures modificacions del Reglament:

- **INCORPORAR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE AL PREÀMBUL:** Com s'ha analitzat (apartat 4.2), el Preàmbul del projecte normatiu fa referència a disposicions normatives en matèria de gènere que orienten l'aplicació del Reglament, específicament en allò relatiu a garantir la paritat de gènere en la composició d'aquest òrgan consultiu.

No obstant, per tal de reforçar l'impacte positiu detectat, **es proposa**, a més, **visibilitzar - en el mateix Preàmbul- les desigualtats de gènere que poden donar-se en l'àmbit professional que emmarca l'objecte de l'òrgan consultiu en qüestió**. Per una banda, tenint en compte els resultats d'estudis amb perspectiva de gènere sobre el paper de la dona a la ciència i la seva invisibilització; i per altra banda, les dades desagregades per sexe relacionades amb la participació de les dones en l'àmbit científic, els òrgans consultius i les comissions de persones expertes.

- **PREVEURE MECANISMES DE CORRESPONSABILITAT I FER UNA GESTIÓ DEL TEMPS AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE:**

Les dades de les enquestes d'usos del temps demostren diferències en la distribució i organització del temps en funció del gènere. Aquestes diferències, principalment, es produeixen en el temps dedicat a les responsabilitats del treball domèstic i de cures, però també pel que fa a la possibilitat de gaudir de temps personal, d'oci o de dedicació a la participació política, social i comunitària; o a la participació voluntària lligada a l'àmbit professional (com seria el cas del Comitè que ens ocupa), que pot atorgar prestigi i reconeixement en l'àmbit professional en qüestió.

Per tal de garantir una participació equitativa de dones i homes s'han de reorganitzar els treballs de cures, socialment, però també des dels poders públics (corresponsabilitat).

Atenent a aquestes consideracions, **es proposa** que en els projectes normatius que regulen els òrgans de participació sectorial o òrgans consultius, com el Comitè Científic i d'ètica de l'Ajuntament de Barcelona, en aquest cas:

- 1) Es prevegi la possibilitat de facilitar un **espai de cures per a la infància o persones dependents**.

o Una possible formulació seria: *"Les convocatòries del Comitè han de preveure, si s'escau, un espai de cures per a la infància o persones dependents"*.

- 2) S'estableixin els **mecanismes adients per garantir una participació equitativa respecte a horaris i organització del temps de les convocatòries del Comitè** (Per exemple: establir l'obligatorietat de fer les reunions en determinades franges horàries que facilitin la conciliació amb la vida laboral i familiar).

o Una possible formulació per traslladar aquesta proposta en el text normatiu, de manera més concreta del que s'estableix a l'article 11, podria ser: "La convocatòria de les sessions ha de garantir l'establiment de mecanismes que prevegin uns horaris i organització del temps de les reunions que facilitin la conciliació de la participació amb la vida laboral, personal i familiar".

Aquesta garantia podria anar ubicada a l'article relatiu a les "Reunions" del Comitè (article 10), o on s'escaigui.

Laura Àlvarez
Tècnica

Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps

Vist i plau:

Sonia Ruiz
Directora
Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps

Barcelona, a 2 de juny de 2021.